

NEKILNOJAMOJO KULTŪROS PAVELDO VERTINIMO TARYBOS AKTO FORMOS PILDYMO APRAŠAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo tarybos (toliau – Taryba) akto (toliau – Aktas) formos pildymo aprašas (toliau – Aprašas) nustato reikalavimus Akto formos pildymui ir pateikimui Taryboms bei Kultūros vertybių registro (toliau – Registras) tvarkymo įstaigai.

2. Aprašu privalo vadovautis Tarybos, teikiančios Registro tvarkymo įstaigai Aktą ir kiti asmenys, teikiantys Taryboms Aktų projektus (toliau – teikėjai).

3. Apraše vartojamos sąvokos atitinka Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatyme (Žin., 1995, Nr. 3-37; 2004, Nr. 153-5571) ir kituose teisės aktuose vartojamas sąvokas.

II. AKTO R JO PRIEDŲ SUDĖTIS IR APIMTIS

4. Akto formą sudaro pagrindinė dalis ir kompleksą sudarančio objekto duomenų priedas. Prie Akto pridedamai ir papildomi priedai.

5. Pagrindinę dalį sudaro:

5.1. rekvizitai – Akto sudarytojo pavadinimas, sudarymo data, registracijos numeris (suteikia Tarybos) ir sudarymo vieta;

5.2. įvadas - tekstas tarp Akto sudarymo vietos rekvizito ir žodžių junginio „nustato, kad“;

5.3. dėstomoji dalis - tekstas tarp žodžių junginių „nustato, kad“ ir „Taryba šiuo Akte“ . Dėstomoji dalis suskirstyta punktais ir papunkčiais;

5.4. baigiamoji dalis - likusi teksto dalis kartu su Tarybos pirmininko, o jei Tarybos nariai pageidauja - ir jų parašais.

6. Kompleksą sudarančio objekto duomenų priedą sudaro:

6.1. rekvizitai - Akto data, jo registracijos ir šio priedo eilės numeris;

6.2. dėstomoji dalis – likusi punktais suskirstyta teksto dalis.

7. Papildomus priedus sudaro:

7.1. privalomi papildomi priedai:

7.1.1. situacijos schema;

7.1.2. nekilnojamosios kultūros vertybės (toliau – vertybė) apibrėžtos teritorijos ribų planas;

7.1.3. vertybės ir (ar) jos vertingųjų savybių fiksacijos medžiaga, gauta įvairiais prietaisais;

7.1.4. Nekilnojamojo turto registro centrinio duomenų banko išrašas (išskyrus atvejus, kai Taryba nustato kultūros paveldo vietovės vertingąsias savybes ir apibrėžia jos teritorijos ribas);

7.2. kiti galimi papildomi priedai:

7.2.1. vertybės vertingųjų savybių išsidėstymo schemos arba abrisai;

7.2.2. vertybės ir (ar) jos vertingųjų savybių ikonografinė medžiaga;

7.2.3. tyrimų apžvalga;

7.2.4. dokumentų, publikacijų, pagrindžiančių vertybės vertingųjų savybių pobūdį ar pobūdžius bei jos reikšmingumo lygmenį, taip pat susijusių su kitais Akte nurodytais duomenimis, kopijos, nuorašai, išrašai;

7.2.5. kiti dokumentai ar jų kopijos.

8. Papildomų priedų apimtys ir skaičius neribojamas. Tokiuose prieduose rekomenduojama naudoti ne didesnius kaip A3 (420x297 mm) formato dydžio lapus. Papildomuose prieduose pateikiamos dokumentų kopijos, jeigu dokumentų originalai saugomi jų buvimo vietose.

9. Papildomuose prieduose pateikiama vaizdinė medžiaga turi būti fiksuota kopijuojant, o ne klijuojant ar kitaip tvirtinant prie lapo. Taip pat rekomenduojama, jog spalvotu būdu būtų padauginta ne tik

spalvota, bet ir pilkos ar jai artimos spalvos vaizdinė medžiaga. Garsinė, kintančio vaizdo (pvz., filmuota) arba specialių prietaisų pagalba gauta fiksacijos medžiaga, Tarybai nusprendus, pridedama kaip papildomas priedas. Kultūros paveldo departamentas prie Kultūros ministerijos (toliau – Departamentas) gali parengti papildomiems priedams keliamų reikalavimų aprašus.

III. BENDRIEJI AKTO FORMOS PILDYMO REIKALAVIMAI

10. Akto forma pildoma vadovaujantis Dokumentų rengimo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos archyvų departamento generalinio direktoriaus 2001 m. kovo 30 d. įsakymu Nr. 19 (Žin., 2001, Nr. 30-1009; 2006, Nr. 60-2169).

11. Akto formos žymimieji langeliai žymimi juos perbraukiant kryžmai (pvz., ☒).

12. Jeigu duomenų nereikia pateikti arba jų nėra, Akto formos eilutės centre dedamas trumpas horizontalus brūkšnyš (pvz., „-“), skaitiniai įrašai neįrašomi (pvz., koordinatės), o žymimieji langeliai nežymimi.

13. Pildant Akto formą kompiuteriu, naudojamas Times New Roman 12 punktų dydžio šriftas (pvz., teksto rengyklėje „Microsoft Office Word 2003“ šriftas būtų „Times New Roman 12 pt Normal“). Intervalo dydis tarp eilučių - šrifto dydžio („Single“).

14. Akto formos pildymui reikalingi unikalūs identifikavimo kodai pateikiami iš atitinkamų valstybės registrų, kadastrų ar klasifikatorių. Keli unikalūs identifikavimo kodai atskiriami kabliataškiais.

15. Akte datos išreiškiamos skaitmenimis, išskyrus datas, pateiktas archyvų dokumentuose. Kai Akte datos pateikiamos dienos tikslumu, jos rašomos pagal Dokumentų rengimo taisyklės (pvz., 2005-09-01). Kai Akte datos pateikiamos metų tikslumu, jos rašomos skaitmenimis su metų santrumpa „m.“. Kai Akte pateikiami tūkstantmečiai, amžiai ar jų santykinės dalys ir pusės, datos rašomos romėniškais skaitmenimis, trumpinant žodžius, išreiškiančius laiko santykinės dalis ar puses (pvz., II t-mečio pr. prieš Kr., XVI a. pab., XVIII a. II p.). Paprastai žodžių junginys „po Kristaus“ nerašomas. Nurodant ketvirtius ar dešimtmečius, jie rašomi arabiškais skaitmenimis su atitinkamo linksnio galūne (pvz., XVIII amžiaus 2-as ketvirtis, XX amžiaus 7-ame dešimtmetyje). Nurodant laiko tarpą tarp ankstyviausios ir vėlyviausios datos, galima rašyti įžambų, į dešinę pasvirusį brūkšnį, prieš jį ir po jo paliekant tarpus (pvz., 1990-01-12 / 1990-01-13; XIX a. pab. / XX a. pr.). Pateikiant kitų kalendorių datas, prie datos nurodama kalendoriaus pavadinimas, o skliausteliuose tokios datos išraiška pagal Grigaliaus kalendorių (pvz., 1905-11-21 pagal Julijaus kalendorių (1905-12-04)).

16. Apibrėžtų teritorijos ribų posūkio taškų bei kitos Akte nurodomos koordinatės, išskyrus archyvų dokumentuose nurodytas koordinates, turi būti pateiktos metrinėje 1994 m. Lietuvos koordinacių sistemoje (toliau – LKS-94). Jeigu kartu su koordinatėmis nurodomi geopotencialiniai aukščiai, jie turi būti pateikti valstybinėje Lietuvos aukščių sistemoje arba Baltijos (Kronštato) normalinių aukščių sistemoje. Koordinačių ir geopotencialinių aukščių skaičiai rašomi šimtųjų tikslumu.

17. Koordinatės grafiniu analitiniu būdu nustatomos iš skaitmeninių vektorinės grafikos rinkmenų (kartografinių duomenų bazių), kurios kartografuotos ne smulkesniu masteliu kaip 1:500 ir pagal oficialius Nekilnojamo turto kadastro vektorinius duomenis. Nustatant apibrėžtų teritorijos ribų posūkio taškų koordinates, rekomenduojama vadovautis Nekilnojamojo turto objektų kadastrinių matavimų ir kadastro duomenų surinkimo bei tikslinimo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2002 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. 522 (Žin., 2003, Nr. 18-790).

18. Statinio, vietos ar kito nekilnojamojo daikto, turinčio vertingųjų savybių, atveju apibrėžtų teritorijos ribų planai rengiami ne smulkesniu masteliu kaip 1:10 000, kultūros paveldo vietovės atveju – ne smulkesniu masteliu kaip 1:50 000. Jeigu tokio plano pagrindui sudaryti nebuvo atlikti topografiniai matavimai, tokio plano pagrindu naudojami planai ir žemėlapiai, nurodyti Oficialių žemėlapių sąrašė, patvirtintame Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos generalinio direktoriaus 2005 m. vasario 14 d. įsakymu Nr. 1P-42 (Žin., 2005, Nr. 24-793). Apibrėžtų teritorijos ribų planų projektuose nurodomi į apibrėžti siūlomą teritoriją iš dalies ir (ar) visiškai patenkančių ar tokią teritoriją apimančių teisės aktų nustatyta tvarka suformuotų daiktinės teisės objektų (pvz., žemės sklypų, statinių) ribos ir apibrėžtos vertybės teritorijos plotas. Tokiuose projektuose plotas pateikiamas kvadratiniais metrais, sveikais skaičiais.

19. Kai vertybių vertingosios savybės gali būti aprašytos erdviškai (pvz., sampilai, pylimai, grioviai, architektūrinės konstrukcijos ar detalės ir pan.), rekomenduojama sudaryti vertybės vertingųjų savybių schemas ar abrisus (pvz., statinio fasado schema, patalpos interjero abrisas, pilkapių išsidėstymo schema ir pan.). Jie rengiami laisva forma, tačiau turi būti susieti su LKS-94. Tokios schemas arba abrisai gali būti nurodyti apibrėžtų teritorijos ribų planuose. Rengiant tokius dokumentus, rekomenduojama vadovautis geodeziniais ir kartografiniais techniniais reglamentais, Nekilnojamojo turto objektų kadastrinių matavimų ir kadastro duomenų surinkimo bei tikslinimo taisyklėmis, statybos techniniu reglamentu STR 1.05.08:2003 „Statinio projekto architektūrinės ir konstrukcinės dalių brėžinių braižymo taisyklės ir grafiniai žymėjimai“, patvirtintu Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2003 m. lapkričio 19 d. įsakymu Nr. 568 (Žin., 2003, Nr. 122-5541). Vertybių vertingųjų savybių schemų ar abrisų pagrindais privaloma naudoti tam tikslui pagal atliktus topografinius matavimus sudarytus planus arba oficialius žemėlapius ir (ar) oficialius, naujausius statinių planus.

20. Bibliografinės nuorodos sudaromos vadovaujantis Lietuvos standartais: LST ISO 690:2002 „Dokumentai. Bibliografinės nuorodos. Turinys, forma ir sandara“ ir LST ISO 690-2:1999 „Informacija ir dokumentai. Bibliografijos nuorodos. 2-oji dalis. Elektroniniai dokumentai ir jų dalys“. Bibliografinių nuorodų sąrašas pateikiamas abėcėline tvarka, atsižvelgiant į rašmenis ir tos kalbos abėcėlinę tvarką. Pirmiausia pateikiamos bibliografinės nuorodos lietuvių kalba ir lotyniškais rašmenimis. Kitų kalbų padėtis tokia sąrašo nustatoma abėcėline tvarka pagal kalbos pavadinimą (lietuvių kalboje).

21. Papildomuose prieduose pateikiamai grafinei medžiagai keliami šie reikalavimai:

21.1. jeigu pridedamos nuotraukos, nurodoma:

21.1.1. nuotraukos pavadinimas;

21.1.2. jeigu galima nustatyti, data;

21.1.3. jeigu galima nustatyti, autorius, autorių turtinių teisių turėtojai bei teisės aktų nustatyta tvarka tokių turėtojų sutikimas panaudoti nuotrauką Akte ir Registre;

21.1.4. jeigu galima nustatyti, schemoje ar plane nuotraukos (-ų) atlikimo vieta ir kryptis (kai nuotrauka atlikta sonaro ar panašaus („vertikalus“) prietaiso pagalba – tokios nuotraukos centro vieta ir jos apėptis);

21.2. jeigu pridedama planinė medžiaga (pvz., abrisas, schema, planas, žemėlapis ir pan.), grafiškai ir (ar) tekstu nurodoma:

21.2.1. planinės medžiagos pavadinimas;

21.2.2. kuo tikslesnė planinės medžiagos sudarymo ir tokiai medžiagai sudaryti atliktų matavimų data;

21.2.3. planinės medžiagos sudarytojai ar autoriai. Jei įstatymai ir kiti teisės aktai nustato, tokios medžiagos autorių turtinių teisių turėtojai bei teisės aktų nustatyta tvarka tokių turėtojų sutikimas panaudoti planinę medžiagą Akte ir Registre;

21.2.4. planinės medžiagos mastelis (linijinis ir (ar) išreikštas skaitmenimis) bei tokios planinės medžiagos padėtis šiaurės atžvilgiu;

21.2.5. planinės medžiagos originalo formatas milimetrais 1 milimetro tikslumu (pirmasis skaičius rodo lapo horizontalumą, antrasis – vertikalumą, pvz., 210x297 mm).

IV. SPECIALIEJI AKTO FORMOS PILDYMO REIKALAVIMAI

22. Kompleksinio objekto atveju, pagrindinės dalies 6 punkto ir kompleksą sudarančio objekto duomenų priedo 5 punkto žymėjimas gali skirtis, nes pirmu atveju nustatomas reikšmingumo lygmuo kompleksui (kaip visumai), antru atveju - reikšmingumo lygmuo kompleksą sudarančiam objektui (kaip daliai).

23. Pagrindinės dalies 7 ir 8 punktų žymimieji langeliai žymimi vadovaujantis Kultūrinių draustinių, kultūrinių rezervatų (rezervatų-muziejų), istorinių valstybinių parkų steigimo kriterijų aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2005 m. birželio 29 d. įsakymu Nr. ĮV-309 (Žin., 2005, Nr. 86-3239), nuostatomis. Likusių punktų žymimieji langeliai žymimi ir įrašai, išskyrus Akto formos pagrindinės dalies 11 ir 12 punktus bei kompleksą sudarančio objekto duomenų priedo 6 punktą, pildomi vadovaujantis Nekilnojamojų kultūros vertybių vertinimo ir atrankos kriterijų aprašo, patvirtinto Lie-

tuvos Respublikos kultūros ministro 2005 m. balandžio 15 d. įsakymu Nr. ĮV-150 (Žin., 2005, Nr. 52-1756), nuostatomis.

24. Pagrindinės dalies 9 punkte ir kompleksą sudarančio objekto duomenų priedo 2 punkte vertybės pavadinimas nurodomas pagal Registro pavadinimų klasifikatorių, o jeigu siūlomas pavadinimas neįtrauktas į tokį klasifikatorių, prieš pavadinimą rašomas žodis „siūloma“ ir dedamas dvitaškis (pvz., siūloma: Laivo vieta). Registro tvarkymo įstaigai nusprendus, jog siūlomas pavadinimas neturi semantinio atitikmens klasifikatoriuje, jis nustatyta tvarka papildomas siūlomu pavadinimu. Atsisakius papildyti klasifikatorių siūlomu pavadinimu, Registro tvarkymo įstaiga raštu apie tai informuoja Tarybą.

25. Pagrindinės dalies 10 punkte ir kompleksą sudarančio objekto duomenų priedo 1 punkte vardai pradedami rašyti didžiąja raide, vardinant abėcėlės tvarka, išskyrus vardus, išreikštus tik kelintiniais skaitvardžiais, kurie rašomi grafos pradžioje. Kiekvienas vardas rašomas tokiu linksniu, kokiu jį siūloma vartoti kartu su vertybės pavadinimu, nurodant laužtiniuose skliaustuose jo vartojimo padėtį ar būdą pavadinimo atžvilgiu (pvz., „[P]“ – prieš pavadinimą, „[S]“ – po pavadinimo, „[V]“ – vardas grupuojamas kartu su trumpiniu „vad.“, „[U]“ – vardas grupuojamas kartu su žodžiu „su“). Vienas nuo kito vardai atskiriami kableliu (pvz., Daukšių [P], Papilio kalnu [V]). Vardai išreikšti vardininku, išskyrus skaitvardinius ir būdvardinius pavadinimo atžvilgiu, rašomi kabutėse (pvz., skulptūra „Stovinti mergina“). Kitų kalbų vardai rašomi vadovaujantis Rašybos ir skyrybos nuostatomis, patvirtintomis Valstybinės lietuvių kalbos komisijos 1997 m. birželio 19 d. nutarimu Nr. 60 (Žin., 1997, Nr. 63-1490). Vardai žymintys istorinius įvykius, istorines asmenybes ar siužetą (atsakantys į klausimą kam vertybė skirta) rašomi kilmininko linksniu (pvz., Lietuvos nepriklausomybės dešimtmečio [paminklas], Šv. Florijono [koplytstulpis]).

26. Vardus be tradicinių vietinių gyventojų vartotų ar vartojamų toponimų, kurie paprastai kartu su vertybės pavadinimu vartojami įnagininko arba vardininko linksniu ir prieš pirmąjį tokį vardą rašoma santrumpa „vad.“, gali sudaryti:

26.1. esamos ir buvusios gyvenamosios vietovės pavadinimai, kurie paprastai kartu su vertybės pavadinimu vartojami kilmininko linksniu (pvz., Kaltinėnų, Vilniaus). Gyvenamosios vietovės pavadinime esant kelintiniam skaitvardžiui, jis rašomas romėniškais skaičiais ir pilnas tokios vietovės tipo pavadinimas kilmininko linksniu (pvz., Kurklių II kaimo);

26.2. esami ir buvę geografiniai pavadinimai, į kurių aprėptį patenka vertybės užimama teritorija. Tokie vardai paprastai kartu su vertybės pavadinimu vartojami kilmininko linksniu bei nurodant geografinio pavadinimo subjektą (pvz., Barzdžio miško, Čepkelių raisto), o vertybei esant po vandeniu - vietininko linksniu, prieš vardą rašant atitinkamai žodžius „esantis“ arba „esanti“ bei nurodant vandens telkinio tipą, išskyrus Baltijos jūrą ir pavadinimus, kuriose yra žodis „marios“ (pvz., esantis Baltijoje, esantis Kuršių mariose, esantis Kauno mariose, esanti Bebrusų ežere, esantis Merkyje, esantis Varduvos tvenkinyje). Tokiems vardams laužtiniuose skliaustuose nurodoma, jog jie rašomi po pavadinimo;

26.3. šaltiniuose, literatūroje, oficialiuose dokumentuose minimi arba suteikti vardai, kurie dažniausiai vertybei duoti vertybių tyrinėtojų, autorių ar valdytojų (pvz., Šventosios 23-oji gyvenvietė, Biržulio sąsmaukos 1-oji akmens amžiaus stovykla, skulptūra „Moteris su gėlėmis“), įvairių institucijų (pvz., Dariaus ir Girėno [tiltas]) bei žymintys buvusią vertybės paskirtį, tipą ar praeityje turėtą oficialų pavadinimą (pvz., Lietuvos Respublikos Ministrų Kabineto [pastatas]). Tokie vardai kartu su vertybės pavadinimu vartojami vardininko, kilmininko, naudininko arba įnagininko linksniu. Taip pat prie suteiktų vertybės vardų gali būti priskiriami su vertybe susijusio kilnojamojo daikto pavadinimas (vardas), kodas, tipas, markė, pagaminimo būdas ar žodžių junginys, nusakantis tokio daikto veikimo principą. Jeigu pats kilnojamas daiktas jau turi praeityje ar dabartiniuose žinyuose, sąrašuose, klasifikatoriuose suteiktą vardą ar kodą, jis rašomas kabutėse, prieš tai nurodant kilnojamojo daikto bendrinį tipą, pagaminimo būdą ar veikimo principą (pvz., Laivo (bet ne škunos) „Emma“ [nuskendimo vieta], Laivo „W-12“ [nuskendimo vieta]). Kai vardas nusako tik kilnojamojo daikto tipą, pagaminimo būdą ar veikimo principą, toks vardas nerašomas kabutėse (pvz., Laivų [nuskendimo vietos], Luoto [nuskendimo vieta]). Šaltiniuose, literatūroje, oficialiuose dokumentuose minimuose arba suteiktuose varduose kelintiniai skaitvardžiai, žymintis vertybės ar kitą eiliškumą (serijos numerį ir pan.), rašomi arabiškais rašmenimis, pridedant atitinkamas galūnes;

26.4. vardai, susiję su istoriniais įvykiais, istorinėmis asmenybėmis ar religiniais siužetais bei veikėjais. Jeigu vardą sudaro asmenvardis, jame rašomi visi pilni asmens vardai, taip pat gali būti

nurodoma asmens profesija, socialinė padėtis ar pareigos, tačiau gimimo ir mirties datos nerašomos. Asmenvardyje taip pat gali būti nurodomi žinomi asmens pseudonimai, padėtis bažnytinėje hierarchijoje (pvz., popiežius, vyskupas, kunigas), ar asmuo laikomas šventuoju, palaimintuoju.

27. Registro duomenimis jau esant vertybei tuo pačiu pavadinimu ir vardu toje pačioje gyvenamojoje vietovėje ar kultūros paveldo objektų komplekse, vertybės eilės numeris gyvenamojoje vietovėje ar kultūros paveldo objektų komplekse (toliau – vertybės eiliškumas) gali būti vardu. Vertybės eiliškumas išreiškiamas kelintiniu skaitvardžiu, kuris rašomas romėniškais skaitmenimis (pvz., II, III ir pan.). Taip pat vardu gali būti ir pasaulio kryptys, pagal kurias skiriamos to paties pavadinimo vertybės (pvz., šiaurės [oficina], pietų [oficina], pietvakarių [oficina] ir pan.).

28. Kompleksą sudarančio objekto duomenų priedo 1 punkte nurodant kompleksą sudarančio objekto vardus, kaip atskiras komplekso objekto vardas pirmiausia pateikiamas komplekso pavadinimas su vardais kilmininko linksniu, po kurio laužtiniuose skliausteliuose nurodomas brūkšny (pvz., Daukšių piliakalnio su gyvenviete komplekso piliakalnis turi toponimą „Papilio kalnas“, todėl kompleksą sudarančio objekto duomenų priede, aprašant piliakalnį kaip sudėtinę komplekso dalį, nurodome šiuos vardus: Daukšių piliakalnio su gyvenviete [-], Papilio kalnu [V]).

29. Pagrindinės dalies 3 punkte nurodant kompleksą sudarančius objektus, pirmiausiai, pateikiamas tokio objekto pavadinimas vardininko linksniu, po jo dedamas dvitaškis ir per kablelį vadinami tokio objekto vardai, vadovaujantis šio Aprašo 26 punkto nuostatomis. Išvardinus objekto vardus, skliaustuose nurodomas tokio objekto kodas (jeigu jis registruotas Registre) ir kompleksą sudarančio objekto duomenų priedo numeris, kuriame pateikti tokio objekto duomenys (kodas nuo priedo numerio atskiriamas kableliu, o nesant kodo, vietoj jo dedamas brūkšny). Objektui neturint vardo, komplekso objektas vis tiek aprašomas prisilaikant aukščiau nurodytos skyrybos, po dvitaškio dedant brūkšnį. Komplekso objektai vienas nuo kito skiriami kabliataškiu (pvz., Piliakalnis: II [S], Nemėžio [P], Pilalė [V], Pilies kalnu [V] (25387, 1); Papilys: Nemėžio [P], Švedkalnis [V] (25388, 2); Senovės gyvenvietė: -, (-,3)).

30. Pagrindinės dalies 4 punkte nurodant į kultūros paveldo vietovę patenkančias vertybes, vadovaujama šio Aprašo 29 punkto nuostatomis, išskyrus komplekso atvejį, kai nurodomas ne kompleksą sudarančių objektų, bet komplekso pavadinimas, vardas ir kodas.

31. Pagrindinės dalies 11 punkte ir kompleksą sudarančio objekto duomenų priedo 6 punkte nurodomas vertybės adresas nenurodo visų patenkančių į apibrėžtą vertybės teritoriją adresų, bet yra vertybei ar komplekso objektui artimiausios gyvenamosios vietovės, statinio, žemės sklypo, kuriame numatyta statyti pastatus ar statinius, adresas. Jis rašomas laikantis šių principų:

31.1. vietoms ir kultūros paveldo vietovėms adresas detalizuojamas iki gyvenamosios vietovės, statiniams ir kitiems nekilnojamiesiems daiktams, esantiems miestuose ir urbanizuotose kaimo vietovėse - iki gatvės ir (ar) adreso objekto, o esantiems kaimo vietovėse – iki gyvenamosios vietovės;

31.2. jeigu artimiausia gyvenamoji vietovė ir (ar) adreso objektas yra kitame administraciniame vienetu negu apibrėžta vertybės teritorija, tai vertybės adrese nurodoma to administracinio vieneto, į kurį patenka apibrėžta vertybės teritorija, artimiausia gyvenamoji vietovė ir (ar) adreso objektas;

31.3. vertybei esant miške (kai jis nėra priskirtas gyvenamajai vietovei), po vandeniui arba saloje (kai ji nėra priskirta gyvenamajai vietovei), jos adrese pateikiamas artimiausios gyvenamosios vietovės adresas;

31.4. vertybę dalijant kelioms gyvenamosioms vietovėms, administraciniams vienetams arba apimant daugiau negu vieną adresų objektą, vertybės adrese pateikiamas gyvenamosios vietovės adresas ir (ar) adreso objektas, kuriame vertybė užima didžiausią ploto dalį arba koncentruojasi didžioji vertingųjų savybių dalis;

31.5. vertybei užimant didesnę negu 500 ha plotą arba esant linijinei (pvz., kanalas, geležinkelis ir pan.), vertybės adrese pateikiamas artimiausios ir didžiausios pagal gyventojų skaičių gyvenamosios vietovės adresas arba adrese nurodoma tik savivaldybė ar savivaldybė ir seniūnija, kurioje vertybė užima didžiausią ploto dalį arba koncentruojasi didžioji vertingųjų savybių dalis.

32. Pagrindinės dalies 12 punkte vertybės teritorijos ribos apibrėžiamos geografinėmis koordinatėmis, aprašant tokių ribų posūkio taškų ir tarp jų einančių atkarpų padėtį aplinkos atžvilgiu geokodais ir (ar) glaustu tekstu. Į kompleksą įeinančiam objektui teritorijos ribos neapibrėžiamos. Tarp apibrėžtos teritorijos ribų posūkio taškų einančios atkarpos gali būti neaprašomos (tokiu būdu joms aprašyti reikalin-

gos lentelėje eilutės panaikinamos). Vertybei esant mieste arba urbanizuotoje kaimo vietovėje, privaloma nurodyti apibrėžtos teritorijos ribų posūkio taškų geokodus.

33. Pateikiant apibrėžtų teritorijos ribų geografines koordinatas, geokodais arba glaustu tekstu posūkio taškų ir tarp jų einančių atkarpų padėtį aplinkos atžvilgiu, keliami šie reikalavimai:

33.1. skiltyje „Taško Nr., Atkarpa“ kas antroje eilutėje (nelyginėje) pateikiama teritorijos ribų posūkio taško tęstinė numeracija, o atkarpoms kas antroje eilutėje (lyginėje) suteikiami kodai, jungiant pirmo posūkio taško numerį per brūkšnelį su antrojo taško numeriu ir t.t. Po paskutinio teritorijos ribų posūkio taško nurodama atkarpa ir jos kodas, jungiant paskutinį ir pirmą ribų posūkio taškų numerius per brūkšnelį;

33.2. skiltyje „Būdas“ nurodama koordinatinių nustatymo būdo kodas: „L“ – lauko sąlygomis, „K“ – kameraliai, „N“ – pagal Nekilnojamo turto kadastro duomenis;

33.3. skiltyje „Tikslumas“ nurodoma kiekvieno teritorijos ribų posūkio taško koordinatinių paklaida, ją pateikiant centimetrais (nenurodant žymens „cm“) pagal naudoto prietaiso, programinės įrangos rodmenis arba paskaičiuavus, taikant geodezinius – kartografinius metodus. Šioje skiltyje nurodoma paklaida suprantama kaip ribinė paklaida (pvz., nurodžius 30 cm, ji suprantama kaip ± 30 cm);

33.4. skiltyse „X (abscisė)“ ir „Y (ordinatė)“ pateikiamos apibrėžtų teritorijos ribų posūkio taškų koordinatės. Abscisės reikšmė skaičiuojama nuo ekvatoriaus, o ordinatės – nuo LKS-94 ašinio meridiano;

33.5. skiltys „Geokodas“ ir „Aprašymas“ pildomos pasirenkant, išskyrus atvejį, kai objektas yra komplekse ir jo teritorijos ribos neapibrėžiamos. Geokodas nurodomas vadovaujantis Integruotos geoinformacinės sistemos geoduomenų specifikacija (toliau – InGis), patvirtinta Lietuvos Respublikos valdymo reformų ir savivaldybių reikalų ministro ir Valstybinės geodezijos ir kartografijos tarnybos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės direktoriaus 2000 m. balandžio 25 d. įsakymu Nr. 46/32 (Žin., 2000, Nr. 36-1019). Nepateikiant geokodų, glaustai aprašoma teritorijos ribų posūkio taško buvimo vieta arba tokius taškus jungiančios atkarpos linijos padėtis aplinkoje (pvz., tvora, tvoros kampas, kelio sankasos pakraštys, pastato kampas, miško, krūmynų arba žemės sklypo riba, vaismedžių eilė, upės arba ežero krantas, geodezinis ženklas ir pan.);

33.6. geografinių koordinatinių nustatymo data nurodoma dienos tikslumu ir turi atspindėti vėliausią ribų posūkio taško geografinės koordinatės nustatymo datą.

34. Vertingosios savybės apibūdinamos vadovaujantis tyrimų duomenimis bei kita dokumentacija.

35. Pagrindinės dalies 13 punkte ir kompleksą sudarančio objekto duomenų priedo 7 punkte vardijant vertingąsias savybes vadovaujama Nekilnojamojo kultūros vertybių vertinimo ir atrankos kriterijų aprašo priedu. Vardijamos vertingosios savybės bei kiti duomenys kaip vertybės datavimas, autorystė, stilistinė priklausomybė numeruojami eilės tvarka pagrindinės dalies 13 punkto arba kompleksą sudarančio objekto duomenų priedo 7 punkto papunkčiais. Kiekviena vertingoji savybė išdėstoma atskira pastraipa, kurios gale dedamas kabliataškis bei laikomasi šių reikalavimų:

35.1. pagal nustatytą vertybės lemiantį vertingųjų savybių pobūdį pagrindinės dalies 13 punkte ir kompleksą sudarančio objekto duomenų priedo 7 punkte tarp žodžių „Vertybės“ ir „vertingosios savybės“ skliaustuose pirmiausia nurodoma: vertybės datavimas (įsteigimo, įkūrimo, esminių pertvarkymų, naudojimosi datos ir pan.) ir (ar) vertybės autorystė (taip pat fundacija, statytojas ir pan.), ir (ar) stilistinė bei kultūrinė (taip pat etninė, religinė, socialinė ir pan.) priklausomybė, pateikiamas datavimą, autorystę, stilistinę ar kultūrinę priklausomybę bei kitus duomenis nurodantis faktas. Taip pat gali būti pateiktos nuorodos į papildomus priedus, kurie susiję su tokių duomenų (faktų) pagrindu (pvz., fundacijos rašto kopija, atliktų tyrimų išvadų kopija, nuotrauka, kurioje užfiksuota ant pastato esanti pastatymo data ir pan.). Duomenys grupuojami pagal jų tipą kilmininko linksniu (pvz., (statinio, pastatyto 1567 m., pertvarkyto XIX a. pab.; 3), (kapinyno, priskiriamo Kuršių ir Žemaičių gentims;), (rekonstruoto pagal Lauryno Stuokos – Gucevičiaus projektą;) ir pan.);

35.2. toliau eilės tvarka pagal Nekilnojamojo kultūros vertybių vertinimo ir atrankos kriterijų aprašo priedo punktuose pateiktą vertingųjų savybių grupavimą pateikiama reikalinga vertingųjų savybių grupė, dedamas trumpas brūkšnys ir paryškintu šriftu vienu arba keliais žodžiais įvardinama vertingoji savybė, nurodant jos charakteringus bruožus ir ypatybes, parenkant jos skaitinę formą (pvz., pylimas arba pylimai), bei skliausteliuose pateikiant šią informaciją: trumpas vertingosios savybės aprašymas (apimtis, dalių skaičius, išmatavimai), jos būklė (išlikimas, nustatyti sužalojimai, naujadarai ir kiti veiks-

niai, keliantys grėsmę autentiškumui), nuorodos į susijusius Akto priedus (jų numeriai, kurie vienas nuo kito atskiriami kableliais) ir vertingosios savybės aprašymo data metų tikslumu. Skliausteliuose pateikiamos dalys skiriamos kabliataškiu ir pradedamos rašyti mažąja raide. Kiekvienos dalies paskutiniame sakinyje taškas nededamas (pvz., 13.2.4. žemės ir jos paviršiaus elementai - **kultūrinis sluoksnis su stulpavietėmis, archeologiniais radiniais: akmeniniu įtveriamuoju kirveliu, geležiniu sagties liežuvėliu, brūkšniuotos keramikos šukėmis** (sudarytas iš 25-75 cm storio miškožemio ir smėlio sluoksnio; visa teritorija apardyta prieš 30-40 m. sodinant pušyną; TRP; 15.1; 2004 m.); arba - 13.2.3. įvairios išraiškos formos - **granitinis antkapinis paminklas su reljefiniu kryžiumi ir atminimo tekstu „1881 AMZINA. ATILSI. USZ. DUSIE. ANTONA“** (-; būklė gera, FF Nr. 1, 2, 3; 2003); arba - 13.2.1. planavimo sprendiniai – **dvaro sodybos ir sakralinių statinių komplekso planinė erdvinė kompozicija** (-; nepakitusi; TRP; FF Nr. 13, 15, 21; 2006)).

36. Pagrindinės dalies 14 punkte ir kompleksą sudarančio objekto duomenų priedo 8 punkte nurodomi kilnojamieji daiktai, kurie yra statinio vertingosios savybės bei saugomi pagal Lietuvos Respublikos kilnojamųjų kultūros vertybių apsaugos įstatymą. Čia pateikiami tokių daiktų pavadinimai, jeigu turi, su vardais bei skliausteliuose Registro tvarkymo įstaigos suteiktas unikalus identifikavimo kodas. Kilnojamosios kultūros vertybės vadinamos per kabelį. Komplekso priede nurodomos tos kilnojamosios kultūros vertybės, kurios yra komplekso objekte, o komplekso atveju pagrindinėje dalyje - tik tos, kurios gali būti priskirtos kompleksui. Kilnojamajai kultūros vertybei esant kompleksinei, nurodomas tik komplekso pavadinimas, jeigu turi, su vardais bei skliausteliuose Registro tvarkymo įstaigos kompleksui suteiktas unikalus identifikavimo kodas.

37. Pagrindinės dalies 15 punkte, dėstant šio punkto papunkčiais, šio Aprašo 20 punkto nustatyta tvarka pateikiamos bibliografinės nuorodos į šaltinius (tyrimų ataskaitas, rankraščius, dienoraščius, abrišus, schemas, žemėlapius, planus, nuotraukas, jų negatyvus ir kitą archyvinę medžiagą) bei literatūrą (monografijas, studijas, straipsnius ar kitas publikacijas). Komplekso atveju pagrindinės dalies 15 punkte pateikiamos šaltinių ir literatūros bibliografinės nuorodos, susijusios su kompleksą sudarančiais objektais.

38. Baigiamojoje dalyje pateikiamos išvados: ar vertybei reikalinga teisinė apsauga, ar Aktu patikslinami vertybės duomenys. Tikslinant registruotos Registre vertybės duomenis, nurodomas jos unikalus identifikavimo kodas.

39. Aktą pasirašo Tarybos pirmininkas bei nariai, jiems pageidaujant. Pavaduojant Tarybos pirminką, Aktą pasirašo paskirtas jį pavaduojantis Tarybos narys.

V. AKTO PATEIKIMAS TARYBOMS IR REGISTRO TVARKYMO ĮSTAIGAI

40. Pagrindinė dalis ir kompleksą sudarančio objekto duomenų priedas užpildomi naudojantis jų skaitmeninėmis formomis, pateiktomis Registro tvarkymo įstaigos interneto tinklalapyje. Kiekvienam kompleksą sudarančiam objektui pildomas atskiras kompleksą sudarančio objekto duomenų priedas. Iš pagrindinės dalies ir kompleksą sudarančio objekto duomenų priedo užpildytų skaitmeninių formų Akto dalys atspausdinamos ant popieriaus. Aktas ir jo priedai Registro tvarkymo įstaigai, o Akto ir jo priedų projektai Taryboms teikiami atspausdinti ant popieriaus ir skaitmenine forma, įrašyti vienkartinio įrašymo optinėje duomenų laikmenoje. Vienai vertybei skiriama viena optinė duomenų laikmena. Optinėje duomenų laikmenoje Akto ir jo priedų rinkmenos saugomos kataloguose, kurių medžio pavyzdys pateikiamas Aprašo priede.

41. Pagrindinė dalis ir kompleksą sudarančio objekto duomenų priedas optinėje duomenų laikmenoje pateikiami atskirose „Microsoft Word“ formato skaitmeninėse rinkmenose su prievardžiu „*.doc“.

42. Papildomi priedai skaitmeninėje formoje gaunami kiekvieną jų puslapį nuskenuojant ar kitu būdu gaunant tokio puslapio TIFF formato taškinės grafikos rinkmeną, kuri turi atitikti šiuos reikalavimus:

42.1. skiriamoji geba turi būti ne mažesnė kaip 300 taškų colyje;

42.2. spalvotos taškinės grafikos skiriamoji spalvų geba turi būti ne mažesnė kaip 16 milijonų spalvų arba jos vienas grafinio taško vaizdas koduotas ne mažiau kaip 24 bitais;

42.3. papildomiems priedams esant spalvotiems arba vienspalviams, bet ne pilkos spalvos, taškinė grafika turi būti išreikšta RŽM spalviniame modelyje;

42.4. papildomiems priedams esant juodai baltiems, linijiniams arba tik tekstiniams, taškinis grafikos vaizdas turi būti nespalvinis (juodai baltas);

42.5. papildomiems priedams esant pilkos spalvos vienspalviams, taškinis grafikos vaizdas turi būti išreikštas pilkumo tonais.

43. Skaitmeninių duomenų rinkmenų pavadinimai (vardai) vienkartinio įrašymo optinėje duomenų laikmenoje turi būti sudaryti iš 15 skaitmenų su atitinkamai parinktu prieveidžiu pagal informacijos tipą (pvz., „188692688050001.doc“ arba 188692688050001.tif“) bei vadovaujantis šiais reikalavimais:

43.1. pirmieji 9 skaitmenys turi žymėti Tarybos sudarytojo, Akto ir jo priedus teikiant Registro tvarkymo įstaigai, arba teikėjo, Akto ir jo priedų projektus teikiančio Taryboms, kodą Juridinių asmenų registre (toliau – sudarytojo kodas);

43.2. po sudarytojo kodo pateikiamas 2 skaitmenų kodas, žymintis Akto sudarymo metus (toliau – datos kodas). Rašomi paskutiniai du metų skaičiai;

43.3. po datos kodo pateikiamas 4 skaitmenų kodas, žymintis Akto eilės numerį einamaisiais metais (eilės numeriui esant ne keturženkliai, prieš jį įrašoma tiek nulių, jog būtų sudarytas 4 skaitmenų kodas).

44. Optinėje duomenų laikmenoje, kataloge „FOTO“, pateikiamos skaitmeniniais fotoaparatais gautos arba skenuotos nuotraukos. Rekomenduojama, jog nuotraukos būtų gautos ne mažiau kaip trijų megapikselių raiškos skaitmeniniais fotoaparatais bei išsaugotos JPEG formate (rinkmenos prieveidžiu „*.jpg“).

VI. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

45. Departamento Apskaitos skyrius metodiškai vadovauja šio Aprašo taikymui, nagrinėja Tarybų raštiškus paklausimus bei pasiūlymus.

46. Kol Registro tvarkymo įstaiga nenustatys vertybėms unikalių identifikavimo kodų, vietoj jų naudojami kompiuterizuotos informacinės sistemos „Voruta“ identifikatoriaus „MC“ (be trumpinio „MC“) arba savivaldybių nekilnojamojų kultūros vertybių registrų unikalūs identifikavimo kodai, prie jų skliaustuose pateikiant savivaldybės pavadinimą. Vertybei neturint unikalios identifikavimo kodo, dedamas brūkšnys (pvz., „-“).

**AKTO IR JO PRIEDŲ
KATALOGŲ MEDŽIO OPTINĖJE DUOMENŲ LAIKMENOJE PAVYZDYS**

Pav. 1. Katalogų medis

1. Katalogų medį sudaro:

1.1. katalogų kamieno pavadinimas, kuris sutampa su optinės duomenų laikmenos pavadinimu, sudaromas pagal šio Aprašo 43 punkto nuostatas;

1.2. kataloge „AKTAS“ pateikiama užpildyta Akto formos pagrindinės dalies rinkmena;

1.3. kataloge „FOTO“ pateikiamos nuotraukų, gautų skaitmeninių fotoaparatus pagalba, rinkmenos arba skenuotų nuotraukų rinkmenos;

1.4. kataloge „KOMPLEKSAS“ pateikiami užpildytos kompleksą sudarančių objektų duomenų priedų dokumentų rinkmenos. Jeigu tokių priedų nėra, katalogas „KOMPLEKSAS“ neįtraukiamas į katalogų medį;

1.5. kataloge „PRIEDAI“ pateikiami papildomi priedai;

2. Papildomų katalogų nei katalogo medyje, nei katalogų viduje sudaryti negalima.